

Vlaams
Parlement

ingediend op **656** (2020-2021) – Nr. 1
24 februari 2021 (2020-2021)

Voorstel van decreet

van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz,
Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck

tot wijziging van artikel 15.3.5/13
van het Energiedecreet van 8 mei 2009

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Bij arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 vernietigt het Grondwettelijk Hof de volgende bepalingen van het decreet van 26 april 2019 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitrol van digitale meters en tot wijziging van artikel 7.1.1, 7.1.2 en 7.1.5 van hetzelfde decreet (Belgisch Staatsblad, 5 juni 2019):

- 1° de bepalingen over de tijdelijke handhaving van het compensatiemechanisme voor de factuurcomponent 'distributietarieven' en voor de andere factuurcomponenten, opgenomen in artikel 31 en 42 van het decreet van 26 april 2019;
- 2° de bepalingen die toelaten om een netgebruiker die de plaatsing van een digitale meter verhindert, zonder advies van de lokale adviescommissie af te sluiten, opgenomen in artikel 35, 3° en 4°, van het decreet van 26 april 2019;
- 3° de bepaling dat een netgebruiker die zelf om een digitale meter vraagt, de kosten daarvan moet dragen, opgenomen in artikel 17 van het decreet van 26 april 2019, in zoverre dat het een artikel 4.1.22/2, tweede lid, in het Energiedecreet van 8 mei 2009 invoegt.

De bepaling die de universele uitrol van digitale meters voorschrijft, wordt echter niet vernietigd. Daarbij wordt het voorbehoud geformuleerd dat die bepaling zo geïnterpreteerd wordt "dat de verplichte installatie van digitale meters voor elke netgebruiker in de mogelijkheid moet voorzien om te kiezen voor een communicatie via bekabeling in plaats van een draadloze communicatie".

Ook de bepaling dat de netgebruiker de kosten vergoedt van de productiemeter die stroomafwaarts van de hoofdmeter opgesteld is, en de plaatsing en de indienststelling ervan, wordt niet vernietigd. De vervanging van de productiemeter die stroomafwaarts van de hoofdmeter opgesteld is en de koppeling ervan aan de digitale meter staan volgens het Grondwettelijk Hof immers niet in rechtstreeks verband met het distributienetbeheer. Uit artikel 4.1.6, §2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 kan volgens het Grondwettelijk Hof immers niet worden afgeleid dat de 'submeters' ook deel uitmaken van het beheer van het distributienet. Doordat artikel 4.1.22/2, derde lid, tweede zin, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bepaalt dat de netgebruiker de kosten van de productiemeter vergoedt, alsook de kosten van de plaatsing en indienststelling ervan, doet de decreetgever volgens het Grondwettelijk Hof geen afbreuk aan de onafhankelijkheid van de regulator. Het is volgens het Grondwettelijk Hof evenmin discriminerend om de netgebruiker die om de vervanging van de productiemeter vraagt, de kosten daarvan te laten vergoeden.

Uit een lezing van het arrest dringen zich dan ook de volgende conclusies op:

- 1° het mechanisme van de 'virtuele terugdraaiende teller' is strijdig met de bevoegdheidsverdelende regels. Het Grondwettelijk Hof stelt immers duidelijk dat die regeling het de federale overheid onmogelijk maakt om de belastingen met betrekking tot de federale bijdrage en de btw correct aan te rekenen en te innen, en dat daardoor de bevoegdheidsverdeling tussen de Federale Staat en het gewest wordt geschonden. De uitoefening van de eigen materiële bevoegdheden door het gewest mag volgens het Grondwettelijk Hof niet tot gevolg hebben dat de belastbare materie van een federale heffing wordt aangepast, waardoor de mogelijkheid van de Federale Staat om zijn belastingbevoegdheden uit te oefenen, wordt beperkt;
- 2° het Grondwettelijk Hof meent ook dat door de tariefcascade het compensatiemechanisme waarbij het de afnemer wordt toegestaan om alleen voor zijn nettoverbruik te betalen, een gedeeltelijke vrijstelling van de

- transmissietarieven verleent. De afnemer betaalt die transmissietarieven dan immers niet op het verschil tussen het brutoverbruik en het nettoverbruik, terwijl elk verbruik volgens het Grondwettelijk Hof het gebruik van het transmissienet impliceert, zelfs als niet elk onderdeel van dat verbruik op het transmissienet heeft gecirculeerd. De bestreden bepaling schendt daarom volgens het Grondwettelijk Hof artikel 6, §1, VII, tweede lid, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
- 3° iedere netgebruiker moet voor een bekabelde digitale meter kunnen kiezen;
  - 4° wie de plaatsing van een digitale meter verhindert, kan niet zonder advies van de lokale adviescommissie afgesloten worden.

Het Grondwettelijk Hof handhaaft echter de vernietigde bepalingen voor bedragen die gefactureerd zijn vóór de bekendmaking van het arrest in het Belgisch Staatsblad.

Ten gevolge van het arrest zijn er enkele regelgevende lacunes gecreëerd die dringend decretaal moeten worden gerepareerd. In het ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van richtlijn 2012/27/EU was daarvoor in artikel 63 een regeling opgenomen die de voormelde rechtsgrond van artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 repareert.

Gelet op het feit dat die reparatie dringend is, dat er nefaste effecten ontstaan op de prosumenten met een meter die de injectie en afname afzonderlijk kan meten als het arrest al in werking treedt zonder dat de reparatie heeft plaatsgevonden, en dat de in het ontwerp van decreet vervatte materies een diepgaand debat verdienen in het Vlaams Parlement, wordt voorgesteld om die reparatieregeling met betrekking tot het veralgemenen van de terugleververgoeding versneld via dit voorstel van decreet in te voeren.

Omdat de afdeling Wetgeving van de Raad van State over het desbetreffende artikel van het ontwerp van decreet al een gunstig advies heeft verstrekt¹, is het niet nodig om dit voorstel van decreet ook aan de Raad van State voor te leggen. De Raad van State stelde in zijn advies immers expliciet dat de daarin ontworpen regeling geen afbreuk doet aan het gezag van gewijsde van het arrest nr. 5/2021 van het Grondwettelijk Hof. Door te voorzien in de opkoop van de elektrische productie die wordt geïnjecteerd op het distributienet door decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA die geïnstalleerd werden vóór 1 januari 2021, verleent de ontworpen regeling volgens de Raad op geen enkele manier een vrijstelling van de transmissietarieven of de belasting op het gebruik van het net die vergelijkbaar is met de vrijstelling die werd verleend door de vernietigde regeling, die de afnemers van elektriciteit toestond om gedurende een overgangperiode van maximaal vijftien jaar alleen voor hun nettoverbruik te betalen (het vernietigde artikel 42 van het decreet van 26 april 2019 waarbij artikel 15.3.5/12 in het Energiedecreet van 8 mei 2009 werd ingevoegd).

Ook wat de bevoegdheid betreft, is er op dat punt geen probleem: de Raad van State maakte in zijn advies nr. 68.825/3 geen enkele opmerking over het feit dat

¹ Advies van de Raad van State nr. 68.825/3 van 12 februari 2021 over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van richtlijn 2012/27/EU.

die kwestie niet tot de gewestbevoegdheden zou behoren. De Raad van State had trouwens ook al bij zijn eerdere advies² bij het ontwerp van decreet, dat uiteindelijk het voormelde decreet van 26 april 2019 werd, expliciet gesteld dat de regeling van de terugleververgoeding door het Vlaamse Gewest moest worden veralgemeend. Uit het feit dat de Raad meende dat de regeling moest worden veralgemeend, vloeit dan ook voort dat de regeling binnen de gewestbevoegdheden past.

2. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit voorstel van decreet regelt een gewestbevoegdheid. Artikel 6, §1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen stelt dat de gewesten in ieder geval bevoegd zijn op vlak van het energiebeleid voor:

- de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 kilovolt en de openbare gasdistributie, inclusief de bevoegdheid met betrekking tot de distributienettarieven;
- de aanwending van mijngas en van het gas afkomstig van hoogovens;
- de netten van warmtevoorziening op afstand;
- de valorisatie van steenbergen;
- de nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met kernenergie;
- de terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers;
- het rationeel energieverbruik.

Artikel 2

Het Grondwettelijk Hof vernietigde bij arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 artikel 15.3.5/12 juncto artikel 4.1.30/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Die vernietiging betekent dat er geen juridische basis meer is voor de virtueel terugdraaiende teller. De stroom die de installatie opwekt en in het net injecteert, zal bijgevolg apart moeten worden verrekend van de stroom die van het net wordt afgenomen. De hoeveelheid opgewekte elektriciteit die niet ter plaatse zelf wordt verbruikt (of die in een batterij wordt gestockeerd en later wordt verbruikt), zal de eigenaar moeten vermarkten, terwijl voor de volledige brutoafname dan het leverancierstarief (inclusief heffingen) moet worden aangerekend.

Artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 vormt de rechtsgrond voor de terugleververgoeding (cfr. artikel 7.13.2 van het Energiebesluit van 19 november 2010), maar is momenteel beperkt tot PV-installaties die vanaf 1 januari 2021 in gebruik zijn genomen. Artikel 15.3.5/12, vierde lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorzag echter in de mogelijkheid dat installaties die voor 1 januari 2021 in gebruik waren genomen, toch vrijwillig konden overstappen naar het systeem van de terugleververgoeding van artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

De vernietiging van artikel 15.3.5/12 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 heeft op dat punt ook de volgende twee consequenties:

- 1° de bestaande rechtsgrond voor het overstappen naar het systeem van de terugleververgoeding is tegelijk ook vernietigd, zodat er eigenlijk voor installaties met een ingebruikneming die dateert van voor 2021, geen rechtsgrond bestaat om gebruik te maken van het systeem van de terugleververgoeding;

---

² Advies van de Raad van State nr. 62.977/3 van 20 maart 2018 over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitrol van digitale meters en tot wijziging van artikel 7.1.1, 7.1.2, 7.1.5 en 13.2.1 van hetzelfde decreet.

- 2° het bestaande systeem van de terugleververgoeding van artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 moet worden uitgebreid tot installaties die voor 2021 in gebruik zijn genomen.

Dat regelgevende hiaat moet in het kader van de rechtszekerheid en de investeringszekerheid dan ook dringend worden gedicht. Dit artikel creëert dan ook de nodige rechtsgrond: voor productie-installaties voor zonne-energie met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA die voor 1 januari 2021 geïnstalleerd werden en waarvoor een meter is geplaatst die de injectie en afname afzonderlijk kan meten (hetzij de digitale meter, hetzij een ander type van reeds geplaatste meter die de injectie en afname ook afzonderlijk kan meten), moet de elektrische productie die geïnjecteerd wordt op het distributienet, worden opgekocht. Die terugleververgoeding gaat voor die productie-installaties die voor 1 januari 2021 geïnstalleerd werden, dan in op een van de volgende twee momenten:

- bij de plaatsing van de digitale meter;
- vanaf de inwerkingtreding van dit artikel, als de installatie op de dag van de inwerkingtreding van dit artikel al over een meter beschikt die de injectie en afname afzonderlijk kan meten.

Het toepassingsgebied van de terugleververgoeding is op die manier beperkt tot de decentrale productie-installaties waarvoor al een meter is geplaatst die de injectie en afname afzonderlijk kan meten. Een dergelijke vergoeding is in de feiten immers technisch onmogelijk te verwezenlijken voor installaties die nog beschikken over een ferrarimeter. Voor installaties waarvoor nog een ferrarimeter is geplaatst, is het dan ook technisch noodzakelijk dat ze voorlopig onder het oude systeem blijven vallen totdat ook daarvoor een digitale meter kan worden geplaatst. Het zal immers nog enige jaren duren voor de netbeheerders de volledige uitrol van de digitale meters hebben verwezenlijkt.

Die technische noodzakelijkheid met betrekking tot de ferrarimeter lijkt overigens impliciet door het Hof te worden erkend. Op pagina 18 van het arrest stelt het immers het volgende: "De tijdelijke instandhouding van het compensatiemechanisme kan evenwel niet noodzakelijk worden geacht, nu de digitale meter toelaat – anders dan voorheen bij de terugdraaiende teller het geval was – om beide energiestromen (afname en injectie) afzonderlijk te registreren, zodat het brutoverbruik aan alle tarieven, taksen en heffingen kan worden onderworpen en geen afbreuk wordt gedaan aan de federale bevoegdheden." Voor installaties waarvoor op dit ogenblik nog een ferrarimeter is geplaatst, gaat die argumentatie over de noodzakelijkheid ook vandaag nog op.

Het is juist om die technische redenen dat de btw-administratie (in tempore non suspecto) in 2014 al specifieke regels had ingevoerd over de manier waarop de mechanische terugdraaiende teller in het kader van de btw fiscaal moet worden behandeld.³ Omdat er voor de installaties met een ferrarimeter voorlopig technisch gezien niets verandert, lijkt het logisch en waarschijnlijk dat de voormelde regels van de btw-administratie in die situatie van kracht zullen blijven.

Artikel 3

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding van het decreet. Aangezien de bepalingen in dit voorstel van decreet dienen om de regelgevende hiaten te dichten die ten gevolge van het arrest van het Grondwettelijk Hof zijn ontstaan, is in het kader van de rechtszekerheid een onmiddellijke inwerkingtreding noodzakelijk.

³ Beslissing Btw, nr. E.T.114.454 van 28 oktober 2014. Voor een uitgebreide bespreking van de manier waarop de btw-administratie via de beslissing nr. E.T.114.454 van 28 oktober 2014 dergelijke installaties behandelde, zie F. DEWAELE, 'Recente ontwikkelingen in het Vlaamse energierecht anno 2019: damn the torpedoes, full steam ahead!', p. 190-194, in DEKETELAERE, K. & DELVAUX, B. (ed.), *Jaarboek energierecht 2018*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 317 p.

Dit decreet treedt dan ook in werking op de dag die volgt op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. Een snellere inwerkingtreding is juridisch moeilijk te realiseren en zou retroactiviteit vereisen. Voor de stroom die tussen de bekendmaking van het arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 in het Belgisch Staatsblad en de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad al in het distributienet werd geïnjecteerd, is er immers geen contract tussen de prosumant en de leverancier gesloten. Het is in het licht van de voorzienbaarheid en het feit dat er dan zou worden ingebroken in contractuele verhoudingen uit het verleden, niet mogelijk om de bepalingen van dit decreet met terugwerkende kracht aan alle betrokken partijen op te leggen.

Andries GRYFFROY
Robrecht BOTHUYNE
Willem-Frederik SCHILTZ
Wilfried VANDAELE
Tinne ROMBOUTS
Inez DE CONINCK

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ingevoegd bij het decreet van 26 april 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid worden de woorden "productie-installaties voor zonne-energie" vervangen door de woorden "decentrale productie-installaties";
- 2° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Voor decentrale productie-installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA die voor 1 januari 2021 werden geïnstalleerd en waarvoor een digitale meter is geplaatst, moet de elektrische productie die geïnjecteerd wordt op het distributienet, worden opgekocht."

Art. 3. Dit decreet treedt in werking op de dag die volgt op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Andries GRYFFROY
Robrecht BOTHUYNE
Willem-Frederik SCHILTZ
Wilfried VANDAELE
Tinne ROMBOOTS
Inez DE CONINCK